

חרש שנשא פרק ארבעה עשר יבמות ק"ג.

עין משפט גר מצוה

בז א מ"י פ"ד מהלכות
תמימות הלכה ג:
ז ב ג מ"י שם הלכה ד
ועי' כ"מ:
יח ד מ"י פ"ד מהל'
לשונות הלכה ה סמג
עשין מה' טו"ש"ע אה"ע
סימן קמ"ט ספ"ק ה:
י"ח ה מ"י שם הל' ב
טו"ש"ע שם ספ"ק ד:
ב ו מ"י שם טו"ש"ע שם
ספ"ק ג:
כא ז מ"י שם וי"א שם
הלכה ג סמג שם
טו"ש"ע שם ספ"ק ו וסימן
ס ספ"ק ד:
כב ה מ"י פ"ד מהל'
לשונות הל' ו סמג
שם טו"ש"ע שם ספ"ק י:
כג ז מ"י שם הלכה ה
טו"ש"ע שם ספ"ק ט:
כד י מ"י שם טו"ש"ע שם
ספ"ק ח:
כה ב מ"י פ"ח מהל'
שגונות הלכה ג:
כו ל מ"י פ"ד מהלכות
תמימות הלכה ב סמג
עשין קל"ג טו"ש"ע יו"ד
סימן של"ג ספ"ק ל:
כז מ ב מ"י פ"ח מהל'
שגונות הלכה ג:

מוסף רש"י

על החרשת שהשיאה
אביה. כדמא נקט דלע"ג
דקבל אשה קידושין דיהה
כשהיא קטנה. והוא לה
אשת איש גמורה. אפילו
היא יולאה בגט ומקבלת
הוא יולאה. ואפי' לית בה
דעתא. דאשה י נפקא
בעל כרחיה נפקא ואין
מתקדש בגירושין ואפילו
היא נפקא הלך לא
בעין דעתא (גירסו נה.).
הממאנת. קטנה יומה
שהשיאתה אמה לדעתה.
אמרו חכמים יולאה למאן.
דמן התורה אין מעשה
קטנה כלום ואמה אינה
זוכה בה לקדשה ודמון
הוא דמקון שאין לימונים
שלא ינהגו בה מנהג ספקר
ושמירה בעלה וסם אמרו
דקני לה במילין (ב"ב
י"ז). והשיניה. שניות
לנתיבות שגורו חכמים
כ"פ שני דבמות (ס"ח).
והאילונית. דוכתיבתא
ללא ילדה. לטון איל
(ס"ח). אין להן בתובה.
ממאנת משום דמעמיה
יולאה (כתובות פ:) ואף
מה שהעניקה לו בגירושיה
ושמאנת כבתובה. וכל
שכן מאתים שמקני לאשה.
משום דבעל כרחיה נפקא
(ב"ב י"ז). שניה קנסא
דרבנן הוא כדלמתיין
בפרק י"ט מותרות (לעיל
פ"ה) מפני שהיא מרגילתו
לשאתה. שאינה מפסדת
כלום בשואין שאינה
נפסלת בלא וולדה כשר.
אילונית משום דמקני
טעות הוא (כתובות פ.).
חרש שרעה וקטן.
דכתיב אב"י דיבנו לני.
שיש לו לב להחמיר.
כשה"ס ירושלמי (שב"ב
קנ"ג). והתורה את
שאריו שול. ללא שנות.
דמתי בתובא ועין (ס"ח).
אפילו ברשת ישראל.
דשלימות מתיבא אמרי
מן תמימו סם אהם. סם
לביטא שולחם. ומה אהם
בני בריית אף שולחם בני
בית (ס"ח). תרומת חרש
אף על גב דליבא מתיבא אהם

ואי"ל חרשת לא אבדה. וא"ת מנלן אי משום דנקט קטנה דלמא
כ"ש חרשת שלא תצא לכלל גדלות ואי היה נקטין חרשת
אכלה ה"א דקטנה לא אכלה כיון שצאה לכלל נישואין ו"ל דייק
מדלל תנא חרשת צהדי קטנה: **שמא יאבי"ד חרש בפקחת.** אבל

משום שמא יאבי"ד קטן צבולה לא
גורין שאל תאכל קטנה צתרומה
דמשום זמן גורין לא גורין ששרי
כשיגדיל ויצעול יהיו קידושין דאורייתא
וצירושלמי מפרש צקטנה לא גורין
משום מינא שיהיו הכל קופלין עליה
לישאנה ושמא צתרומה לא שייך האי
טעמא משום דחרשתה גרמה לה
וצקוני פ"י בהנזקין (גיטין ד' נה. ד"ה
בפקחת) דלא גורין אטו קטן שישא
גדולה משום דלית ליה נשואין כדלמנר
הכא ומילתא דלא שכיחא היא ואין
נראה דהא משיאין סמוך לפירקן
מעלייתא היא כדפ"י לעיל (דף סב:
ד"ה סמוך):

דלמא אתי לאובלה בתרומה
דאורייתא. אבל צקטנה
דלא אכלה אלא צתרומה דרבנן
כדלמנר בהאשה רבה (לעיל דף ק"ג.
והס) לא גורו אטו דאורייתא (ס'
שמיני) לכלל גדלות:

דאם בן מימנעי ולא נכסי דה.
ואי משום שלא תהא קלה
בעיניו להזיאה לא חשו חכמים לך:
מאן חבים במיעבד הכי. דוקא
במטלטלי תנן בהנזקין
(גיטין דף ק"ג נט.) חרש רומז ונרמז אבל
במקרקעי לא ומה ששיעזב צתובה
מתקדשי משום שהיה לו אפטרופוס
וגם זכין לאדם שלא צפניו. ר"י:
יתתה

לה ארבע מאה זווי מנכסיה אמר רבא מאן חכים כרב מלכיו דגברא רבה הוא
קסבר אילו רצה שפחה לשמשו מי לא זבנינן ליה כ"ש הכא דאיכא תרתי אמר
רב חייא בר אשי אמר שמואל אשת חרש אין חיבין עליה אשם תלוי לימא
מסייע ליה (ה'חמשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתן תרומה ואלו הן חרש
שומה וקמן והתורם את שאינו שלו ועובד כוכבים שתרם של ישראל אפילו
ברשות ישראל אין תרומתו תרומה הוא דאמר כרבי אלעזר דתניא (ר' יצחק
אומר משום רבי אלעזר תרומת חרש לא תצא לחולין מפני שהוא ספק אי
סבירא כרבי אלעזר אשם תלוי נמי ליחיב בעינין חתיכה משתי חתיכות וכו'
בעי רבי אלעזר חתיכה משתי חתיכות והתניא רבי אלעזר אומר כ"כ חיבין על
חלבו אשם תלוי שמואל סבר כר' אלעזר כהדא יפליג עליה כהדא ואיכא
דאמרי אמר רב חייא בר אשי אמר שמואל אשת חרש חיבין עליה אשם תלוי
מיתיבי חמשה לא יתרומו סבר לה כרבי אלעזר בעא רב אשי מ"מ דר' אלעזר
מיפשט פשיטא ל' דחרש דעתא קלישתא הוא ומיהו מספקא ל' אי דעתא צילותא
אי

עליהם כלום. אכן להם דעת ואין תנאו הראשון תנאי ואע"ג דתקון רבנן נשואין לחרש לא תקינו לה רבנן כתובה מיניה כדמפרש לקמן
יותר ממה שהא"ש רוצה לישא אשה רוצה להנשא: שרוא לזון בנכסיו. ואע"פ שלא (נשא) תקנו לה חכמים כתובה הרי הוא כתב לה הואיל
ורוצה להפסיד ולהיות נוזק מנכסיו תנאו קיים: הא לא רצה. דלא כתב לה אין לה מתקנת חכמים: א"כ. דבעי למיתב לה כתובה
מימנעי ולא נכסי לה: אין חיבין עליה אשם סלוי. דנימא ספק אשת איש היא ספק היה צו דעת ספק אין צו והא עליה צאשם תלוי
דולחי אין לו שום קנין מן התורה: הסורם את שאינו שלו. ולא לזכו בעל כבוד דשליחות נפקא לן (קדושין דף מא:). מאלתם גס אתם (במגדל ית'
לרבות שולחם הלך מה אתם לדעתכם אף שולחם לדעתכם: ועוד כוכבים שפרס את של ישראל אפי' צראות בעלים אינה תרומה. דבעינן
מה אתם בני ברית אף שולחם בני ברית. וקמי מייה חרש אין תרומתו תרומה ומותרת לור ואי ספק הוא תרומה ויחזור ויתרום (י) מינעי ליה:
הוא דאמר כר' אלעזר. כלומר מהא לא מסיייעה דגבי תרומה ק"ל לשמואל כר' אלעזר דלסק הוא וגבי אשתו אע"ג דסקק הוא אינא צאשם
תלוי דגבי אשם תלוי כתיב אחת מכל מנות ה' (ויקרא ה) ויקרין מנאות דמשמע חדא ממרתיה שיש הימר ואיכור לפניו כגון אשתו וא"ל עמו
צבית וסבור אין שם אלא אשתו ובה על האחת ולצדק נמאלו שמהן ולא ידע על אי זו צא וכן חלב ושומן לפניו וסבר שמהן שומן ואכל
אחת מהן ולסוף נודע לו שהאחת חלב ולא ידע על אי זו אכל דאי ידע מייתי חטאתי) נקבה וכל דהו אפי' צת דנקא והשתא דלא ידע מציא אשם זכר
בכסף שקלים אבל הכא שהספק תלוי בחתיכה אחת ספק איכור ספק הימר לא מייתי אשם תלוי: כוי חיבין על חלבו אשם סלוי. והא הכא
כל הספק תלוי בה: מ"ט דר"א. צאשם חרש: קלישתא. דקה. כלומר דעמו מועמת שאין ממודד להצין כשאר בני אדם ומיהו מספקא
ליה אי דעתא צילותא היא אותה קצת הדעת שיש לו אם כלולה היא וצמה שהוא נותן דעמו ועושה דבר ודאי כוונתו כוונה
אף

מימנעי ולא נכסי לה. הואיל ולעולם היא יכולה למאן מפני חרשותה
אבל קטנה גדול יש לה וסבר מפייסקא לה כל עממא עד שיעבור זמן
מימנעי: **מאי שנה** (א) דאכלה צתרומה. אם השיאתה אמה לכהן:
ומאי שנה חרשת. שלא השיאה אשה צקטנה שאין נישואיה גמורין

דלא אכלה דתמן כוי אכלה לא
אכלה: **על החרשת שהשיאה אשה.**
בצקטנותה שיוצאה בגט ואפי' משתגדיל
ואין אשה מקבל גיטה מקבלתו היא
ויולאה ואע"ג דקידושיה גמורין הוו
וגירושיה צלא דעת היא גיטא לפי
שהאשה יוצאת לרצונה ושלא לרצונה:

ועל קטנה צה ישראל. יתומה הנישאת
ע"פ אמה שאוכלת צתרומה אע"פ
שאין נישואיה נישואין גמורים אכלה
צתרומה דרבנן כן אוקימנא בהאשה
רבה (לעיל דף ק"ג). ואילו חרש לא
אכלה. מדשקבה לחרשת דקעסיק
בה ואמי ונקטו קטנה ולא קמיני ועל
החרשת שנישאת מעממה שאוכלת
צתרומה: גזירה שמא יאבי"ד חרש
צתרומה. והאי לאו שתייה מעליה
הוא מנה. והאי לאו שתייה מעליה
חרש צתרומה שניהן אינן נשואין ואם
זו מותרת אף זו מותרת שהרי כל
היתר שלהן אינו אלא משום דלאו בני
עובדין נינהו והוו כקטן אוכל נבלות
אלא כולה משום גזירה שמא יאבי"ד
חרש צקפתה הוא דליכא עליה חיוב
מיתה כדלמתיין במסקנא דמילתא
ולהכי נקט ברישא שמא יאבי"ד חרש
צקפתה ולא נקט שמא יאבי"ד חרש
צקפתה משום דחרש צקפתה לא
מיתלף צקפת צתרומה אבל חרשת
אשת חרש מיתלפא צתרומה אשת
פקח ובעל מיתלף חרש צעל פקחת
צתרומה דלא חרשת אבל קטנה לגדול
ילבא למיגור משום גדולה לקטן דלין
לקטן נישואין: וליכול אפי' חרש
צקפתה צתרומה דרבנן הא אית לה
נשואין מדרבנן: ומ"ט כוי. לקמן
בני תרוייהו מנא לן דהא אית לה
והא לית לה: **מימנעי ולא נכסי לה.**
אבל צקטנה לא מימנעי דלתיא לכלל
דיעה: **ממאנת.** לית לה כתובה דהא
בעל כרחיה נפקא: שנייה. מד"ס: אין לה
כתובה. דרבנן קנסוה כדלמנר ביש
מותרות (לעיל דף ק"ג): איינונים. משום
דמקח טעות הוא: אבל יולאה בגט
כוי. מדיוקא דמתני' דקמיני ממאנת
שמעין מינה טעמא משום דבעל
כרחו נפקא הא הוציאה אית לה
אלמא יש כתובה לקטנה: אין לה

הגהות הב"ח
(א) רבי ר' לקיימן יש להם
כתובה מנה ופקח וכו':
(ב) שם (מפני שרצה לזון
בנכסיו). תלמי' וי"ב ס"א
מפני שרצה לזון
מנכסיו: (ג) רש"י ד"ה
מאי שנה קטנה דאכלה:
(ד) ד"ה ועי"ה שמה
וכי' מינעי ליה. כ"כ ע"י
פרק האשה דף ס"ט:
(ה) תוס' ד"ה דלמא וכו'
כיון שמגיע י"ב חוב'
הי"ל ללא גורין שמא יאבי"ד
קטן משום דבזמן מועט לא
גורין איה כלן צקטנה לא
גורין משום זמן מועט אבל
בגיטין דף נ"ה דסם פריש"י
אכל קטן לא גורין משום
דלית ליה נשואין מות
דט"ל לנשי' דמשום זמן
מועט נמי גורין ע"כ
והכרחי התוספות הוסיף
לפרש הא דלא גורין
צקטנה דאף אם תאכל
צתרומה דאורייתא קטנה
היא כן נראה לפע"ד:

לא תצא לחולין. והוא תרומה לאסור לזרים ויחזור ויתרום הפקח אחרת. מפני שרוא ספק. אי דעת כלולה היא או לא (ס"ח). כוי. ספק צתמה ספק מיה. חיבין על חלבו אשם תלוי. אף על גב דליבא מתיבא אהם משמי חתיכות. אם אכל חלבו כשגוג קסבור מיה הוא (בריתות י"ז).